

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי אגודת חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

יום ההילולא

ביום רביעי, כ"ד בטבת, יחול יום ההילולא של רבנו הזקן, בעל התניא ושלחן ערוך, רבי שניאור זלמן מלאדי, מייסד חסידות חב"ד, שנסתלק ביום זה לפני מאה תשעים וחמש שנים. לרגל יום זכאי זה יהיו במרכזי חב"ד בארץ התוועדויות חסידיות, שבהן ילמדו מתורתו של בעל ההילולא, ויחזקו את הלבבות ללכת בדרכיו.

השלוחים מתכנסים

בימים שני-רביעי בשבוע הקרוב יהיה אי"ה במלון ניר-עציון שבמורדות הכרמל הכינוס הארצי השנתי של כ-430 שלוחי הרבי, המפעילים את 220 בתי-חב"ד ברחבי הארץ. בכינוס, המארגן על-ידי צעירי אגודת חב"ד, יעסקו השלוחים בשורת נושאים בחיי השליחות, בסוגיות הלכתיות, ובעניינים אחרים. יידונו גם דרכי ההתמודדות עם המצוקה הגוברת והצורך להיענות לפניות המשפחות הנוזקות.

תלמידות נוסעות

לאחר ההצלחה בשנים הקודמות מתארגנת גם השנה נסיעה של קבוצת תלמידות כיתות י"ב בתיכון ובנות סמינר לחצר הרבי מליובאוויטש, לקראת כ"ב בשבט, יום פטירתה של הרבנית חיה-מושקא. התלמידות הנוסעות ישתתפו בכינוס העולמי של בנות חב"ד, במסגרת כינוס השלוחות העולמי. את התלמידות מלווה המשפיע הרב אהרן-אליעזר צייטליץ. טל' 04-6972232.

שנות ילדות

חברת ההפקות JEM הפיקה את שנות ילדות חלק ג, ובו עדויות מרתקות על הרבי מליובאוויטש בשנים תרצ"ח-תש"ח (1938-1940). העדויות מובאות בווידיאו מפי המספרים, לצד צילומי האתרים והנופים. טל' 03-9606018.

זמני השבוע

ניו יורק	טרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
4:17	4:49	5:20	4:33
5:21	5:54	6:16	5:33

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915
טל' 03-9607588 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

ללדת במקום לסגת

אם אמנם האיום הדמוגרפי הוא המדיד שינה מעיניהם, למה לא ניסו לפתור זאת על-ידי הגדלת מספר היהודים? פרשת השבוע מספרת כיצד הגדיל עם-ישראל את מספרו

נסידי הנסיגות נימקו בעבר את עמדתם בצורך להשיג שלום. אם אך ניסוג מחבלי ארצנו, יגורו כאן זאב עם כבש והשלום והשלווה ישרו עלינו. לאחר שהתברר כי הנסיגות לא הביאו שקט ושלווה, אלא להפך, הגבירו את האיומים והסכנות – התחילו לרכוב על סוס חדש: האיום הדמוגרפי. אם לא נקים מדינה עצמאית לערבים, לא יהיה רוב יהודי בשטח שבין הים לירדן.

אם אמנם האיום הדמוגרפי הוא המדיד שינה מעיניהם, למה לא ניסו לפתור זאת על-ידי הגדלת מספר היהודים? פרשת השבוע מספרת כיצד הגדיל עם-ישראל את מספרו: "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאד, ותימלא הארץ אותם". אבותינו, מתברר, התנהגו כעם בריא, שרוצה לשרוד ולהתפתח, ואכן יצאו ממצרים כעם גדול.

התמודדות חיובית

קשה להבין את חוסר הפרופורציה בין ההשקעות העצומות בעלייה ובין העדר ההשקעות, ואף בקיצוצים, בעניין הילודה. המדינה מוציאה הון עתק על מערכות לעידוד העלייה. השקעה קטנה לאין-ערוך הייתה מאפשרת להגדיל את האוכלוסייה היהודית, בלי להזדקק למרכזי קליטה.

אין מדובר בהשקעות תקציביות בלבד, אלא בתפיסה ערכית. העם היהודי רואה בילודה ובהבאת עוד נשמה יהודית לעולם – ערך עליון. זו המצווה הראשונה בתורה, והמקורות מלאים ביטויים מופלאים על ערכו של כל ילד יהודי ועל הזכות הגדולה של הוריו. על-אחת כמה-וכמה ראוי לטפח ערך זה נוכח הסכנה הדמוגרפית, וליצור אקלים תרבותי שמעודד משפחות ברוכות ילדים.

אין ספק שגידול משפחה ברוכת ילדים מחייב השקעת משאבים אנושיים וכלכליים גדולים יותר, אך דווקא בימינו יש מערכות תומכות, שמקילות את המעמסה מעל ההורים. לו הייתה המדינה משקיעה יותר במערכות אלה, כמו מעונות-יום, חוגי העשרה ושירותי ייעוץ

והדרכה, ולצד זה מטפחת את ערך הילודה, יכולנו להגדיל בנקל את האוכלוסייה היהודית באמצעות 'עלייה פנימית'.

זו גישה יהודית חיובית להתמודדות עם הסכנה הדמוגרפית, בבחינת "וכאשר יענו אותך, כן ירבה וכן יפרוץ". תחת זאת בוחרים להציע פתרונות של נסיגה והתקפלות, שאין בהם אלא דחיית הקץ. הלאו אם האוכלוסייה היהודית לא תגדל, אם על-ידי עלייה מבחוץ אם על-ידי עידוד הילודה, תגיע הסכנה הדמוגרפית גם לתוך גבולות ישראל הקטנה.

אין זכות ליטול חיים

פרשת השבוע מספרת גם על שתי המיילדות העבריות, שפרה ופועה, שסירבו לציית לציווי של פרעה להמית את התינוקות הזכרים, ומסרו את נפשן כדי להחיות את הילדים. למרבה הצער והכאב, מומתים כאן בארץ מדי שנה רבבות עוברים, שהיו יכולים להיות תינוקות חייכניים, מתוך תפיסה שגויה ואומללה, כאילו יש כאן שאלה של "זכות האישה על גופה".

קשה להבין איך חברה המוגוננת על כלבים וחתולים, אינה נוהגת רחמים כלפי עוברים אנושיים. מדוע אין החברה מוכנה לקבל את הטיעון ל"זכות האדם על כלבו", ואילו טענת "זכות האישה על גופה" מתקבלת בקלות כהצדקה לרצח עוברים? וכי לעובר אנושי ברחם אימו פחות זכויות מלחתול רחוב?

עובר איננו ציפורן או יבלת של אימו. הוא יצור אנושי, בעל מוח ולב ונשמה עצמאיים לחלוטין, אלא שאימו משמשת לו פונדקאית, עד צאתו לאוויר העולם. איזו זכות יש לה לגזול ממנו את חייו? מדוע החברה מתייחסת להפלות בקלות רבה כליכך?

אנו נדרשים להעמקת הערכים של ילודה וקדושת החיים, כדי לראות בכל ילד יהודי תוספת אור וברכה. חז"ל גם אמרו, כי כל ילד נוסף מקרב את הגאולה השלמה, שכן אין בן-דוד בא עד שייולדו כל הנשמות שעתידות להיוולד. תנו לנו אפוא עוד ילדים!

הגדילה הכפולה של משה רבנו

לצאת החוצה בזמן. ועם זה מסופר בגמרא שהקיסר קירב את רבי יהודה ומינה אותו ל"ראש המדברים בכל מקום", ועד ש"מינהו קיסר על בית נשיא".

שלמות כפולה

מזה אפשר לראות, כי נשיאת-חן בעיני מלכים ושרים אינה תלויה דווקא במצבו הגשמי של האדם, בגילו או במעמדו הכלכלי. כשם שיוסף מונה על בית פוטיפר בהיותו נער בן שבע-עשרה, ורבי יהודה מונה "קיסר על בית נשיא" אף שהיה עני מרוד – כך משה זכה לנשיאת-חן מיוחדת, עד שפרעה "מינהו על ביתו".

שתי המעלות האלה שהיו אצל משה משקפות את דרגתו הרוחנית המיוחדת. מכאן היה משה רבנו בדרגה רוחנית-עצמית גבוהה ביותר, המרומזת בגדילה "בקומה"; ומכאן היה גדול גם בהשפעתו על עם-ישראל ובתפקידו כרועה ישראל, דבר הרמוז בכך ש"מינהו פרעה על ביתו".

(לקוטי שיחות כרך טז, עמ' 20)

כבר היה ילד גדול, ושוב לא הייתה יכולה לטעון שהוא נזקק לה.

מכאן מובן, שכאשר התורה כותבת פעם שנייה "ויגדל משה", אי-אפשר לפרש זאת על גדילה גשמית, אלא הכוונה לגדילה בחשיבות. לכן מפרש רבי יהודה שהכוונה היא "לגדולה, שמינהו פרעה על ביתו". דבר מעין זה כבר מצאנו אצל יוסף, שכבר בהיותו בן שבע-עשרה שנה מינהו פוטיפר על ביתו.

למרות העוני

דרכו של רש"י, שהוא מביא בפירושו מדברי חז"ל בלי לציין את שם בעל המאמר. אם הוא רואה לציין את שם האומר זאת, הדבר נועד להוסיף הסבר או לסלק קושיה שעלולה להתעורר על הפירוש. גם כאן, העובדה שרש"י מציין את שמו של רבי יהודה ברבי עלעאי כמקור הפירוש, מעניקה לנו הסבר מיוחד בעניין.

על רבי יהודה מספרת הגמרא שהוא היה עני מרוד, עד שהוא ואשתו השתמשו בבגד אחד לצורך יציאה לרחוב, ולכן שניהם לא היו יכולים

רשתנו מספרת: "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו". זו הפעם השנייה שנאמר על משה "ויגדל". קודם לכן מסופר, שכאשר בת פרעה מצאה את משה, לא רצה לינוק מהנשים המצריות, ובת פרעה הסכימה להצעת מרים, אחותו, להביא לו מינקת מן העבריות. כך הוחזר משה אל אימו-יולדתו, יוכבד, שהניקה אותו וגידלה אותו, ורק לאחר שגדל הובא לבית פרעה. שם מספרת התורה: "ויגדל הילד ותביאהו לבת פרעה".

מהי אפוא משמעות הפסוק שבא מיד אחר-כך: "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו", מדוע נכתב פעמיים שמושה גדל? רש"י מסביר כי יש כאן שתי 'גדילות': "אמר רבי יהודה ברבי עלעאי, הראשון – לקומה, והשני – לגדולה, שמינהו פרעה על ביתו".

גדולה בחשיבות

מכאן אנו למדים, שיוכבד לא החזירה את משה לבת פרעה מיד כאשר נגמל מחלב, אלא נקטה תחבולות כדי להשאירו אצלה עוד ועוד. היא נאלצה להחזירו רק כאשר גדל ב"קומה", כאשר

מן המעיין משה רבנו | מאת הרב אליעזר ברוד

זהו שנאמר "איש מצרי הצילנו". (לקוטי לוי יצחק)

אמרת השבוע

אין טענות

ר' יחיאל, אחד מחסידיו של רבנו הזקן, בעל התניא, היה עני מרוד, אך חסיד גדול ועובד ה' בלב ונפש. בכל פעם שהיה נכנס אל רבו, היה שואלו בענייני עבודת ה' ושוכח את מצבו הגשמי.

פעם אחת לחצה עליו אשתו מאוד לזכור לבקש מהרבי עצה או ברכה על מצבם הכלכלי הקשה. הוא הבטיח לה שכן יעשה.

כשנכנס אל הרבי שכח ר' יחיאל את צרותיו הגשמיות ושאל רק בעניינים רוחניים. רק בעמדו בפתח נזכר בהבטחתו לאשתו, וחזר וסיפר את מצבו.

השיב לו הרבי: "בגן-העדן יש נשמות שכבר מתחננות חמשי-מאות שנה שיזכו לרדת לעולם הזה ולקיים תורה ומצוות בגשמיות, ועדיין לא זכו לכך. אתה זכית, ועדיין יש לך טענות?".

גדל בבית המלך, ושם לא היה חסר לו דבר, והיה יכול לשבת בשקט ובשלווה; אך מיד כשגדל והיה מסוגל לעשות ולפעול, יצא אל אחיו וחיירף את נפשו כדי לעזור לאחד מהם, עד שבשל כך מזה נאלץ לברוח ולצאת לגולה.

(הרבי מליובאוויטש)

לא סבל עוול

משה לא היה יכול לסבול כל דבר עוול בין אדם לאדם. אם התנפל גוי על יהודי – "איש מצרי מכה איש עברי"; אם רבו יהודים בינם לבין עצמם – "אנשים עברים ניצים"; ואם גוי נהג שלא כשורה כלפי גוי – "ויבואו הרועים ויגרשום". בכל המקרים האלה נחלץ משה לעזרה.

(תולדות יצחק)

"מצרי הצילנו"

"איש מצרי הצילנו" (שמות ב, ט). משה נולד בשנת המאה ושלושים לירידת יעקב למצרים. דבר זה נרמז במחצית הראשונה של תיבת 'מצרי' – מ"צ בגימטרייה מאה ושלושים. לאחר מאתיים ועשר שנים שהיו בני-ישראל במצרים נגאלו על-ידי משה. דבר זה נרמז במחצית השנייה של תיבת 'מצרי' – ר"י בגימטרייה מאתיים ועשר.

טוב הוא

"ותרא אותו כי טוב הוא" (שמות ב, ד). נולד כשהוא מהול, וחכמים אומרים... נתמלא הבית כולו אור.

(סוטה יד)

שתי שלמויות

לכל מנהיג בישראל מעלתו ושלמותו העצמית, וגם מעלתו ושלמותו כמנהיג. במשה נראו שני הדברים מיד עם לידתו: העובדה שנולד מהול רומזת לשלמותו העצמית, וזה שנתמלא הבית כולו אור רומז על שלמותו כמנהיג, שעניינו השפעת ברכה ואורה לבית-ישראל כולה.

(לקוטי שיחות)

שכרם של גומלי-חסדים

"ותקרא שמו משה... כי מן המים משיתיהו" (שמות ב, י). מכאן אתה לומד שכרם של גומלי-חסדים. אף-על-פי שהרבה שמות היו לו למשה, לא נקבע לו שם בכל התורה אלא כמו שקראתו בתיה בת פרעה, ואף הקב"ה לא קראו בשם אחר.

(שמות רבה)

יצא לעזור

"ויגדל משה ויצא אל אחיו" (שמות ב, יא). משה

התרופה הנכונה

גדולתו של רבי משה בן-מימון, הרמב"ם, נודעה למרחקים. איגרותיו וכתביו נלמדו גם בארצות רחוקות. שמעו של החכם המופלג הצעיר הגיע גם לאחד מזקני וגדולי דורו, הלא הוא רבי אברהם אבן-עזרא, שהיה נודד ממקום למקום, וכך נזדמן לו להיפגש עם כמה וכמה מגדולי זמנו.

פירושו של רבי אברהם אבן-עזרא נודעו אז לכול, ועמדו בראש סדר היום התורני בעולם. הללו מצדדים בהתלהבות בפירוש, והללו מסתפקים בשיטתו בפירוש התורה, אך עם הזמן הודו כולם והסכימו, והוא נודע כאחד החשובים בפרשני התורה. נוסף על פירושו לתורה כתב גם ספרים בשאר חכמות, וגם נתברך בשפה עשירה ונדידה, שבאה לידי ביטוי בפיוטיו הרבים.

אך כגודל למדנותו וגדולתו הרוחנית, היה מצבו הגשמי והכלכלי בשפל המדרגה. הוא סבל מעוני ומחסור תמידיים. במיוחד בנדודיו הרבים, שגזר על עצמו, היה סובב מעיר לעיר בלי פרוטה, ולעיתים קרובות לא ידע מאין ייקח לחם לארוחתו הבאה.

כך נדד רבי אברהם בדרכים, ומשם למצרים. הוא השתוקק מאוד לפגוש את הרמב"ם, אשר שמע חכמתו הנפלאה הגיע לכל קיבוצי היהודים בגלויות הרבות. בבואו למצרים התעניין אצל יהודי העיר על הרמב"ם ואפשרות הפגישה עמו, וזאת אשר השיבו לו יודעי-דבר:

הרמב"ם משמש רופא הסולטן וגם יועץ בעת הצורך, זאת מלבד היותו רופא כללי, אשר בגלל מומחיותו, שאין דומה לה, פונים אליו רק את מצרים אלא גם חולים ואף רופאים משאר מדינות. נוסף על כך, בגלל קרבתו לסולטן, ניתנה בידו האפשרות להקים בית-מרפא מיוחד לאחיו היהודים. בבית-מרפא זה טופלו כל החולים חנם, ללא תמורה.

אל הרמב"ם הגיעו שאלות מכל קצוות העולם התורני. מקצתן בעניינים דחופים, והיה עליו להשיב מיד. כמו-כן שקד על כתיבת ספרי ה'יד החזקה', שהצריכו יגיעה רבה ועצומה לדייק בכל הלכה, לא להותיר ולא להחסיר.

בין כל אלו חילק הרמב"ם את סדר יומו, כאשר הוא מקדיש מזמנו גם לסולטן וגם לביקור יומי בבית-המרפא, גם לתשובות התורניות

וגם לכתיבת ספריו.

הבין רבי אברהם שפגישה 'רגילה' עם הרמב"ם כמעט בלתי-אפשרית. בכל-זאת ניסה להגיע לפתח ביתו, שמא יזדמן לו לפגשו, אך לשווא. בהקשר זה, כך מקובל, חיבר את הפיוט: "אשכים לבית השר / אומרים כבר רכב / אבוא

לעת ערב / אומרים כבר שכב . . / אויה לאיש עני / נולד בלי כוכב". חכמתו של רבי אברהם הייתה גם היא מן המפורסמות. לפתע נצנץ בו רעיון כיצד יוכל להיפגש במהירות עם הרמב"ם. הוא ניגש אל בית-המרפא שנבנה ליהודים. ניכר היה שבבניין זה

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

בין משה לאליהו

שקב"ה הורה למשה רבנו לשוב למצרים ולגאול את בני-ישראל, לא רצה בכך משה ואמר: "שלח-נא ביד תשלח". במדרשים מובאים על כך שני פירושים: האחד, שכונתו הייתה למשיח – "ביד משיח שהוא עתיד לגלות"; השני, שהתכוון לאליהו – "ביד אותו שאתה עתיד לשלוח, שנאמר, הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא". בין כך ובין כך, משה ביקש מהקב"ה שגאולת ישראל ממצרים תהיה על-ידי מי ששמו קשור בגאולה העתידה.

למה ביקש זאת משה? מסבירה תורת החסידות, שמשם רבנו רצה שהגאולה ממצרים תהיה גם הגאולה האמיתית והשלמה. הוא לא רצה שזו תהיה גאולה חלקית, ולכן ביקש שהגאול של ישראל ממצרים יהיה משיח או אליהו, הקשורים בגאולה השלמה.

הזדככות מלמטה

במשמעות הפנימית יש דבר משותף לגאולת מצרים ולגאולה העתידה – שתיהן מוליכות להתגלות נפלאה של האמת האלוקית. הגאולה ממצרים הובילה להתגלות האדירה של מעמד ה'רסיני; והגאולה העתידה תביא את שיא ההתגלות – "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר". אך יש הבדל מהותי בין השתיים: ההתגלות האלוקית שבאה לאחר גאולת מצרים באה מלמעלה, כחסד אלוקי מאת הקב"ה. לעומתה, ההתגלות שתהיה בגאולה השלמה תבוא מלמטה, מתוך העולם עצמו שנתעלה ונדוכך על-ידי עבודת עם-ישראל לאורך הגלות.

דבר זה מסביר מדוע לא נאות הקב"ה לבקשת משה, לעשות את הגאולה ממצרים לגאולה השלמה. בעת גאולת מצרים עדיין לא היה העולם מצד עצמו ראוי ומזוכך להתגלות האלוקית, וזו הייתה יכולה לבוא רק מלמעלה; ואילו הרצון העליון היה, שאור ה' יאיר בעולם מלמטה, על-ידי הזדככותו של העולם עצמו.

אליהו ומשיח

דבר זה יובן ביתר בהירות בהקדמת ההבדל שבין משה לאליהו. משה רבנו, אדון כל הנביאים, עמד בדרגה גבוהה ביותר. נבואתו הייתה בדרגה עליונה, וגם גופו היה קדוש ומזוכך. לכן היה יכול לדבר עם הקב"ה "כאשר ידבר איש אל רעהו". אף-על-פי-כן מת משה כאחד האדם ונקבר בעפר הארץ. לעומתו, אליהו הנביא זכה לעלות השמימה. הוא זיכך וקידש כל-כך את גופו, עד שגם הגוף הגשמי היה למציאות רוחנית והיה יכול לעלות השמימה.

מסבירה תורת החסידות, שבעם-ישראל יש "עובדי ה' שנשמתם" ויש "עובדי ה' בגופם". שני הסוגים עוסקים הן בזיכוך הגוף הן בגילוי אור הנשמה, אך יש הבדל מהותי ביניהם: "עובדי ה' שנשמתם" שמים את עיקר הדגש על גילוייה של הנשמה; עבודתם עם הגוף היא רק כדי שלא יסתיר על אור הנשמה. לעומתם, "עובדי ה' בגופם" שמים את הדגש על חשיפת הקדושה שיש בגוף הגשמי עצמו.

זה ההבדל בין משה לאליהו: משה מייצג את "עובדי ה' שנשמתם". מיד עם לידתו נתמלא הבית אורה, ובמשך חייו עסק בגילוייה של הנשמה העצומה שבו. אך עבודתו ללא התמקדה בחשיפת הקדושה שבגוף עצמו, ולכן לאחר הסתלקות נשמתו, חדל גם גופו לגלות קדושה ונקבר. לעומתו, אליהו הנביא עסק במציאת הניצוץ האלוקי שבגוף עצמו, עד שגופו הגשמי נדוכך והפיץ אור אלוקי וקדושה. לכן עלה יחד עמו השמימה. (לסוג זה שייך גם דוד המלך, שהמשיח יהיה מזרעו).

לכן ביקש משה רבנו שהגאולה ממצרים תבוא על-ידי אליהו הנביא, שעניינו מציאת הניצוץ האלוקי והקדושה שבמציאות הגשמית עצמה. אלא שבאותם ימים עדיין לא היה העולם ראוי לכך. רק לאחר העבודה העצומה של עם-ישראל לאורך שנות הגלות, שבהן הגיעו היהודים לכל קצווי תבל וקידשו את העולם כולו על-ידי התורה והמצוות, יכולים אנו להגיע לגאולה השלמה, על-ידי אליהו ומשיח, בקרוב ממש.

השקיע הרמב"ם רבות, כדי לתת את כל האפשרויות לרפא את החולים, ואף האוירה בו השרתה שלוה מיוחדת.

הרופא שקיבל אותו שאל לרצונו. רבי אברהם החל להתלונן על מיוחשים בכל איבריו. הרופא בדקו, אך לא ראה שום סימן למחלה. ביקש ה'אבן-עזרא' לקבל את הרופא הראשי, הלאו הוא הרמב"ם.

הסביר לו הרופא, כי בגלל סדר-יומו העמוס של הרמב"ם, אינו יכול להרשות לעצמו אלא ביקור קצר בכל יום בבית-המרפא. לכן הוא מפעיל צוות רופאים מסור, המלווה את החולים בכל שעות היממה, ואז הוא רושם לרופאים את התרופות המתאימות לכל חולה. "מעולם לא היה זקוק ליותר מכך, כי רק בהבטה קצרה על החולה הרמב"ם מאבחן את מחלתו", אמר הרופא.

כעת היה ל'אבן-עזרא' אתגר נוסף, לעמוד על חכמתו של הרמב"ם, כיצד יאבחן את 'מחלתו'. הוא הופנה למיטה פנויה במחלקה, שנועדה לחולים חדשים.

השחר עלה, הרמב"ם, שלא הספיק לישון אלא שעות מעטות, קם לסדר יומו. לאחר שסיים את תפילתו עשה את דרכו לבית-המרפא, לראות את מצבם של החולים. יודע הוא שבשליחותו כרופא, מלווה אותו המלאך רפאל בעצמו, שהרי הרפואה תלויה גם היא בחסדי שמים. גם בתפילותיו מרבה הוא לחשוב על החולים שהוא פוגש, ומתחנן לה' על רפואתם.

הנה הוא נכנס בשערי בית-המרפא, ופונה ראשית-כול לחולים החדשים, שעדיין לא אובחנו. בכל מיטה הוא נעצר, מביט לרגע קצר בחולה, ורושם לו את תרופתו בגיליון הרופאים הצמוד למיטתו. החולים מצידם משיבים לו בתודתם העמוקה ובברכותיהם.

כאשר הגיע למיטתו של רבי אברהם, ה'אבן-עזרא', נעצר, הביט בו לרגע, ומיד החל לרשום...

רבי אברהם מביט בתימהון ואינו מאמין. לרגע נפל במוחו הרהור קל, האם מצבו הבריאי, הברור לכל רופא מתחיל, אינו ברור, חלילה, לרמב"ם? הוא המתין עד שהרמב"ם יצא מהחדר, עמד ממיטתו ובלוי יכולת להסתיר את סקרנותו והתרגשותו, פנה אל הרופא התורן ושאל: "האם תוכל לומר לי איזו תרופה רשם הרמב"ם בעבורי?!"

התקשה הרופא להסתיר את חיובו, והראה לרבי אברהם את הפתק. בפתק היה כתוב: "המחלה: עוני, מחסור ודלות. התרופה: ארבע-מאות דינרים..."

(לרגל כ' בטבת, יום ההילולא של הרמב"ם)

פתגם חסידי לממון; ואינני יודע אם זו הייתה 'עסקה' מוצלחת כל-כך" (רבי שניאור-זלמן מלאדי)

ואלה שמות בני זכריה

דרכו של זכריה, ידע כמה הוא מתייסר מהאובדן, והציע לו לעבור לרמלה, בבחינת 'משנה מקום משנה מזל'. הוא עבר לשם, ואכן ראה ברכה רבה.

קול התורה מתנגן

שמעון ולוי נולדו תאומים. אחריהם באו יהודה, יששכר, זבולון, בנימין, דן ולאח. את ההחלטה לקרוא לילדים על-פי שמות בני יעקב קיבל בעקבות בקשת אימו.

ילדיו מספרים כי עד בגרותם חשבו שאביהם לא ישן כלל בלילות. הם שכבו לישון כשקול לימודו מתנגן בחלל החדר, וכשקמו בבוקר שוב שמעו אותו לומד. בין לימוד ללימוד היה הולך להתפלל ולאחר מכן פונה לעמל יומו, שבעיקרו היה עבודה פיזית קשה. הוא לא בחל בשום עבודה. הילדים זוכרים כי אמנם חיו בצניעות, אך לא היה חסר בבית דבר. תמיד, הם מוסיפים, היה האב עובד עד הערב, ואז חזר הביתה, הולך להתפלל עם הילדים, אוכל ארוחת-ערב ופונה ללמוד, בנעימה המסורתית.

ממשיכים את המורשת

באותם ימים סערו עולי תימן בשל השמועות על פגועות שנעלמו וילדים שנשלחו לחינוך כפרני, שלא כמסורת ישראל. זכריה, שכבר בתימן חונך לשבת בכיתת ה'מורי' וללמוד תורה תוך התעלמות מפיתויי הרחוב, הבין כי גם בארץ-ישראל עליו לשמור על ילדיו כדי שילכו בדרך התורה והמצוות. הוא העניק להם דוגמה אישית ועמל על חינוכם,

בר בשיחה המקדימה היה ברור שלא בקלות תסכים משפחת סלאב לספר על חייה המרתקים. שמעון ולוי, התאומים, העדיפו שנדבר עם מי מהאחים האחרים, יהודה, יששכר או זבולון. כאשר פנינו לשוחח עם השלושה הם הציעו, כל אחד בנפרד, שנדבר תחילה עם בנימין או דן. לבסוף הוחלט ברוב קולות שהאב, זכריה סלאב, יספר את המעשה כולו והילדים יסייעו בעדו.

המיוחד במשפחת סלאב ששמונה מתוך עשרת ילדיהם נושאים את שמות השבטים, בני יעקב. הבכור נקרא ראובן והבת הראשונה נקראה דינה. גם הבת הקטנה קשורה למשפחת יעקב - היא נקראת לאה.

בלי עצב

זכריה עלה מתימן לישראל עם אמו כשהוא בן עשרים. אביו נפטר כשהיה בן שמונה, זמן קצר לאחר שלימדו לומר קדיש. האם והבן עלו ארצה בשנים שלאחר הקמת המדינה. הוא הופנה למושב חדיד, ושם החל לעבוד בחקלאות. לאחר שנשא את רעייתו, שאף היא התייתמה מאביה בגיל צעיר, נולדו לו בן, ראובן, ובת, דינה. ראובן לא האריך ימים ונפטר כשהוא תינוק רך. גם דינה נפטרה בעודה צעירה.

פטירת שניים מילדיו הממה את זכריה, אך הוא לא הניח לעצב להשתלט עליו. תמיד היה אפשר לשמוע ממנו נעימה תימנית מקורית או לראות על שפתיו חיוך חם ושובה-לב. רק רבו של חדיד, שהיה מורה-

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

לפי דעה זו, יש לעמוד באמירת הברכות "על נטילת ידיים" וכל 'ברכות התורה'.

לפי הדעות האחרות אין הקפדה בנדון אלא במצוות מסוימות (ספירת-העומר, ציצית, לולב, שופר וקידוש-לבנה).

לדעת היעב"ץ, יש לעמוד בכל הברכות כולן, אלא אם-כן המעשה השייך להן הוא בשייבה, כגון - בעניינינו - ברכת 'מתיר אסורים', שהיא על התרת האיברים, שיוכל לשבת, וכן כל ברכות הנהנין, מכיון שאיכילה ושתייה דרכן בשייבה.

ייתכן שהעמידה הנהוגה יותר בברכות הקצרות ("הנותן לשכוי בינה" ואילך) נובעת מהמנהג (שעדיין קיים בקהילות רבות) לאומר בקול רם, כעין שליח-ציבור, כדי להוציא את מי שאינו יודע לברך ידי חובתו, או כפי שנפוץ יותר - כדי לזכות את הציבור באמירת אמן.

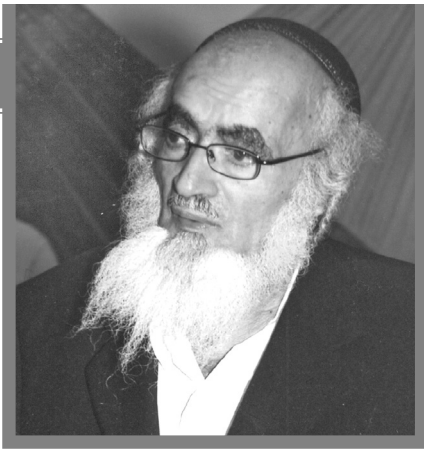
מקורות: ב"י, ש"ע, מ"א ופרמ"ג, סור וקציעה, ביאור הגר"א וילקוט יוסף ר"ס ה; שו"ע אדמו"ר הוקן שם ס"ג. אנציקלופדיה תלמודית כרך ד, ערך 'ברכות השחר עמ' שעד, וערך 'ברכת הסצות', עמ' תקת. וראה ספר השיחות ת"ש עמ' 20.

אמירת ברכות השחר

שאלה: האם בשעת אמירת 'ברכות השחר' עומדים או יושבים?

תשובה: לא מצאתי מנהג קבוע בנדון בקהילות ישראל. רבים אומרים אותן בעמידה, הן מהספרדים וחסידים חב"ד שאומרים אותן בבית והן מהאשכנזים שאומרים אותן בבית-הכנסת. התימנים נהגו בעבר לומר את הברכות לפנות-בוקר בבית הכנסת, כשהחזן מוציא את כולם ידי-חובה, ובדרך כלל היו יושבים.

כמה פוסקים הביאו בשם תלמוד-ירושלמי (ולפנינו נמצא במדרש 'לקח טוב'): "כל הברכות - מעומד", ונחלקו במשמעות הדבר (שכן בברכת המזון מפורש שחייבים לשבת, כדי לברך בכוונה!). לדעת המגן-אברהם, בעל התניא ועוד, חייבים לומר את כל 'ברכות המצוות' בעמידה, חוץ מברכות השחיטה והפרשת חלה, שאין חיוב לקיימן אלא אם-כן רוצים לאכול.

זכריה סלאב. שמות השבטים, לבקשת האם

בבחינת 'חונך לנער על-פי דרכו'. השנים חלפו, גדיים נעשו תישים. זכריה, שעבר את גיל הגבורות, עומד בראש משפחה גדולה ומאוחדת, שבה אח עוזר לאחיו. כשהוא מביט על משפחתו, ליבו מתמלא גאווה.

וכמו בכל שנה, גם השבוע, כאשר הקורא יקרא את פרשת השבוע ויפרט את שמות בני יעקב, יתמלא ליבו של זכריה שמחה, ובליבו יישא תפילה שהדורות הבאים ימשיכו את דרך האבות וישמרו תורה ומצוות כמסורת האבות.

גיליונות

שיחת השבוע

בעברית וברוסית
מופצים בכל רחבי ארה"ב
להזמנות ולפרסום אנא פנו:

347-414-3376

sh-usa@chabad.org.il

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות
של הרבי מלויבאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח
על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח
מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

מבצע מיוחד

טליתות חב"ד במחירים מוזלים

טלית גדול משי: מידה 80 רק \$76 * מידה 70 רק \$70

טלית קטן: מידה 24 - רק \$19

ניתן להשיג את כל המידות

משלוח עד הבית

להזמנות בטלפון 1-347-414-3376 מנחם

סופר סת"ם • HaSofer
RABBI MOSHE KLEIN
משה הלוי קליין
321 Kingston Avenue
718-221-2222

www.esofer.com
A HaSofer Company